

COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS

VOORSTEL

C 2000/002-D

over

de aanpassingen aan de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, gewijzigd door de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de gasmarkt en het fiscaal statuut van de elektriciteitsproducenten

gegeven met toepassing van artikel 15/14, tweede lid, §2, 1°, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, gewijzigd door de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de gasmarkt en het fiscaal statuut van de elektriciteitsproducenten.

21 september 2000

VOORSTEL

De COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS (CREG) werd op de hoogte gebracht dat er een wetsontwerp voorbereid wordt ter wijziging van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (hierna genoemd : "de gaswet"), laatst gewijzigd door de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de gasmarkt en het fiscaal statuut van de elektriciteitsproducenten (hierna genoemd : "de wet van 29 april 1999"). In de memorie van toelichting bij het ontwerp van wet dat uiteindelijk de wet van 29 april 1999 is geworden, staat te lezen dat deze wet de omzetting in Belgisch recht beoogt van de Richtlijn 98/30/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas (hierna genoemd : "de gasrichtlijn").

Op 20 juli 2000 heeft de Ministerraad verscheidene nieuwe beslissingen getroffen betreffende de organisatie van de gasmarkt en sommige onder hen vereisen een wijziging van de gaswet. Het advies van de CREG is niet vereist vooraleer de gaswet wordt gewijzigd. Het artikel 15/14, §2, tweede lid, 2°, van de gaswet laat de CREG echter toe op eigen initiatief "onderzoeken en studies betreffende de gasmarkt" uit te voeren. Op 21 september 2000 heeft het directiecomité van de CREG dus beslist het onderhavig voorstel uit te brengen.

~ ~ ~ ~

ALGEMENE OVERWEGINGEN

1. De wijziging van de gaswet, die de federale Regering zeer binnenkort wil voorstellen, is een goede gelegenheid om een aantal kleine technische wijzigingen te overwegen die de organisatie van de gasmarkt zouden verbeteren. In voorgaande

adviezen uitgebracht door de CREG werden reeds een groot aantal voorstellen in die zin gedaan.

Al deze suggesties worden hieronder onderverdeeld in drie categorieën, die elk een afzonderlijk hoofdstuk vormen van onderhavig voorstel :

- de wijzigingen van de gaswet die vereist zijn om gevolg te geven aan de beslissingen van de Ministerraad van 20 juli 2000;
- een tekstuele correctie van de gaswet;
- voorstellen teneinde de inhoud van de gaswet te verbeteren.

De CREG heeft niet in elk van de gevallen een concrete wettelijke formulering voorgesteld. Ze houdt zich ter beschikking van de Regering om de suggesties die in onderhavig voorstel worden gedaan verder uit te diepen.

UITVOERING VAN DE BESLISSINGEN VAN DE MINISTERRAAD

RITME VAN DE LIBERALISERING

2. Om de openingskalender van de aardgasmarkt te wijzigen, zoals bepaald door de Ministerraad, zal het nodig zijn om artikel 15/6 van de gaswet als volgt te herformuleren :

“**Art. 15/6.** §1. In welke mate in België gevestigde afnemers in aanmerking komen in de aardgasvervoersnetten, wordt bepaald overeenkomstig §§2 tot 5.

§2. De producenten van elektriciteit, met inbegrip van de ondernemingen die elektriciteit produceren via warmtekrachtkoppeling en de ondernemingen die hoofdzakelijk voor eigen rekening elektriciteit produceren, komen in aanmerking voor het aardgas bestemd voor hun productie-eenheden, ongeacht hun verbruiksniveau.

§3. De eindafnemers die zijn aangesloten op een vervoersnet en die een hoeveelheid aardgas verbruiken gelijk aan of hoger dan 25 miljoen m³ per jaar, per verbruikslocatie, komen in aanmerking zodra zij het bewijs leveren, volgens de nadere regels bepaald door de Koning, dat zij dit verbruiksniveau hebben bereikt of het gedurende het lopende jaar zullen bereiken.

Vanaf 31 december 2000 wordt de verbruiksdrempel bedoeld in het eerste lid verlaagd tot 5 miljoen m³ per jaar, per verbruikslocatie.

Na advies van de commissie, kan de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, vóór 1 oktober 2006, sommige categorieën of het geheel van eindafnemers die binnen het toepassingsgebied van deze wet vallen, in aanmerking laten komen.

§4. De distributieondernemingen komen in aanmerking voor de hoeveelheid aardgas verbruikt door hun afnemers die zijn aangewezen als in aanmerking komend binnen hun distributienet, teneinde deze afnemers te bevoorraden.

De openbare distributie komt volledig in aanmerking vanaf 1 oktober 2006."

GEREGULEERDE TOEGANG VAN DERDEN TOT DE NETTEN

3. Wat de gereguleerde Toegang van Derden tot het Net (gereguleerde TDN) betreft, stelt de CREG voor om zich te baseren op de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (hierna genoemd : "electriciteitswet") teneinde de gaswet op dit punt aan te passen. De titel van het hoofdstuk IV^{ter} van de gaswet wordt beter als volgt geherformuleerd :

"Hoofdstuk IV ter – Toegang tot de vervoersnetten"

Artikel 15/5

4. De overgang van de onderhandelde toegang tot het net naar de gereguleerde TDN vindt met name plaats door artikel 15/5 van de gaswet te wijzigen.

De huidige eerste en tweede paragraaf zouden vervangen moeten worden door vier nieuwe paragrafen die opgesteld worden door *mutatis mutandis* artikel 12, §§1 tot 4, van de electriciteitswet over te schrijven.

Er moet op gewezen worden dat artikel 12, §2, 5°, van de elektriciteitswet betreffende de verloren kosten niet van toepassing is op de gassector.

Deze overschrijving geeft, in principe, het volgende resultaat :

“Art. 15/5. §1. De vervoersondernemingen leggen elk jaar de tarieven voor de toegang tot en het gebruik van hun vervoersnetten, alsmede de tarieven voor de ondersteunende diensten die zij leveren, aan de commissie ter goedkeuring voor. Deze tarieven zijn gereguleerd en dienen te worden vastgesteld met inachtneming van de richtsnoeren bepaald in §2 en de algemene tariefstructuur door de Koning bepaald op voorstel van de commissie.

§2. De tarieven bedoeld onder §1 moeten aan de volgende richtsnoeren beantwoorden :

1° zij zijn niet-discriminerend en transparant;

2° zij worden bepaald in functie van de kosten en maken het de vervoersondernemingen mogelijk om alle reële kosten te dekken die toerekenbaar zijn aan de taken bedoeld met name in artikel 15/1, 1°;

3° zij houden een billijke winstmarge in ter vergoeding van het kapitaal geïnvesteerd in de vervoersnetten om de optimale ontwikkeling ervan op lange termijn te waarborgen;

4° in de mate van het mogelijke beogen zij het gebruik van de capaciteiten van de vervoersnetten te optimaliseren;

5° ze zijn op voldoende wijze opgesplitst, inzonderheid :

- a) in functie van de voorwaarden en gebruiksmodaliteiten van de gasvervoersnetten;
- b) wat de ondersteunende diensten betreft;
- c) wat de eventuele toeslagen voor openbare dienstverplichtingen in uitvoering van artikel 15/11, eerste lid, 1°, betreft;

6° de tariefstructuren zijn uniform voor de vervoersondernemingen op het gehele Belgische grondgebied, zonder opsplitsing volgens geografische zone.

§3. Na advies van de commissie, stelt de Koning de regels vast inzake :

1° de procedure voor de voorlegging en goedkeuring van de tarieven in uitvoering van §1;

2° de bekendmaking van de tarieven bedoeld in §1;

3° het verslag en de gegevens die de vervoersondernemingen aan de commissie moeten verstrekken met het oog op haar controle van deze tarieven;

4° de basisprincipes die de vervoersondernemingen moeten toepassen voor de boekhoudkundige verwerking van de kosten;

5° de doelstellingen die de vervoersondernemingen moeten nastreven inzake kostenbeheersing.

§4. Na overleg met de gewestregeringen kan de Koning, tegen de door Hem bepaalde voorwaarden, het toepassingsgebied van §§1 tot 3 uitbreiden tot de tarieven voor de toegang tot de distributienetten en het gebruik ervan, alsook tot de tarieven voor de ondersteunende diensten geleverd door de distributieondernemingen."

Het artikel 15/5, §§ 3 en 4, van de gaswet dat handelt over de gedragscode en de vertrouwelijkheid zou eveneens aangepast moeten worden, met name door deze paragrafen opnieuw te nummeren en elke verwijzing naar de onderhandelde TDN te schrappen.

Artikelen 15/14 en 15/15.

5. Artikel 15/14, § 2, tweede lid, 6°, van de gaswet moet als volgt aangepast worden :

" 6° het technisch reglement goedkeuren en de toepassing ervan door de aardgasvervoersondernemingen in hun respectievelijke netten controleren;"

Toevoegen :

"9° *bis* de tarieven bedoeld in artikel 15/5, §1, goedkeuren en de toepassing ervan door de vervoersondernemingen in hun respectievelijke netten controleren".

Deze invoeging vereist ook een kleine aanpassing van artikel 15/15, §3, om de verantwoordelijkheid van de directie voor de controle op de prijzen en de rekeningen op de gasmarkt uit te breiden tot de materie bedoeld in artikel 15/14, §2, tweede lid, 9° *bis*.

UNBUNDLING

6. Op de Ministerraad van 20 juli 2000 werd besloten om de "scheiding van de functies transport en koop/verkoop" te verscherpen door middel van bijkomende maatregelen :

- een scheiding van gebouwen en informaticanetwerken;
- het opstellen van een programma dat alle transacties toelaat tussen de departementen aan- en verkoop, alsmede de identificatie en evaluatie van de transporteenheid.

De houders van leveringsvergunningen moeten daarentegen hun aanbodstrategie overmaken aan de houders van vervoersvergunningen opdat de CREG deze strategieën zou kunnen controleren.

Bij het opnemen van deze bepalingen in de wet dient rekening te worden gehouden met het feit dat zij enkel van toepassing zijn op het vervoer van aardgas en niet op alle houders van een vervoersvergunning. Er moet eveneens rekening gehouden worden met de bepalingen die reeds zijn opgenomen in artikel 15/5, §3, tweede lid, 2° en 6°, van de gaswet.

VERSTERKING VAN DE PREROGATIEVEN VAN DE CREG

7. De beslissing van de Ministerraad zal uitgevoerd worden door een §4 aan artikel 20/1 van de gaswet toe te voegen :

“§ 4. De Koning kan officieren van gerechtelijke politie ter beschikking stellen van de Commissie die hij belast met de vaststelling en de vervolging van inbreuken op deze wet en op de uitvoeringsbesluiten ervan. De voorzitter van de Commissie heeft het initiatiefrecht. De Koning zal de taken van deze officieren van gerechtelijke politie bepalen.“

TEKSTUELE CORRECTIE VAN DE GASWET

TAALKUNDIGE CORRECTIE OF VERTALING

8. In de Nederlandstalige versie moet het woord ‘vervoersnet’ gebruikt worden in plaats van ‘vervoernet’.

9. Gelet op de eenvormigheid is het aangewezen om in artikel 1, 1°, van de gaswet, net als in de definitie van m³, de bar als drukeenheid te gebruiken.

10. De CREG stelt vast dat in de artikelen 4, 3°, en 15/4, 3°, van de gaswet melding wordt gemaakt van de term "intrekking". De CREG vraagt zich af of deze term wel juist gekozen is. Beoogt de overheid de vergunning die zij toekende *ab initio* teniet te doen, dan is de term "intrekking" correct gebruikt.

Wenst de wetgever daarentegen de vergunning slechts haar gelding voor de toekomst te ontnemen, dan moet hij de term "opheffing" gebruiken. Uit de bewoordingen van de tekst leidt de CREG af dat de gaswet eerder de gevolgen van de maatregel in de toekomst bedoelt. De CREG acht het bijgevolg raadzaam om de gaswet op dit punt aan te passen².

11. In de Nederlandstalige versie beperkt het toepassingsgebied van artikel 15/3 van de gaswet zich tot de "geregelde levering". "Gewoonlijk" is ongetwijfeld een betere term omdat "geregeld" ook nog een andere betekenis heeft.³

12. In artikel 15/18 van de gaswet moet de term "Beroepskamer" vervangen worden door de term "Geschillenkamer".

13. Het is aangewezen om de term "Administratie voor Energie" uit de Nederlandstalige versie te weren. Deze term komt inzonderheid in artikel 15/14, § 2, tweede lid, 4°, van de gaswet voor. Het koninklijk besluit van 7 augustus 1995

² Advies nr. A 2000/010-D, paragraaf 47, van 5 september 2000, over 'het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de toekenning van de vervoersvergunningen en de algemene verplichtingen van de houders ervan' gegeven met toepassing van artikel 4 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, gewijzigd door de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de gasmarkt en het fiscaal statuut van de elektriciteitsproducenten.

³ Advies nr. A 2000/009-D, paragraaf 24, van 6 juli 2000, over 'het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de algemene voorwaarden voor de levering van aardgas en de toekenning van de leveringsvergunningen' gegeven met toepassing van artikel 15/4, eerste lid, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, ingevoegd door de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de gasmarkt en het fiscaal statuut van de elektriciteitsproducenten.

houdende herstructurering van het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft expliciet de 'Administratie voor Energie' herbenoemd tot 'Bestuur Energie'.⁴

HET BEGRIP KLANT

14. Het zou aangewezen zijn om de Nederlandstalige term "afnemer" te vervangen door "klant". "Afname" verwijst in de gewone omgangstaal naar het fysisch ontvangen van het goed, terwijl de gaswet met "afnemer" de klant bedoelt⁵. Maar "klant zijn" is een juridische hoedanigheid die niet altijd gepaard gaat met een afname, vermits de klant het goed kan doorverkopen voordat hij het afneemt. In die zin is de Franstalige terminologie van de gaswet duidelijker.



DIVERSE VERBETERINGEN VAN DE GASWET

DE VERVOERSVERGUNNINGEN

15. De gaswet voorziet in artikel 3 geen twee gescheiden vergunningsstelsels voor enerzijds de oprichting en anderzijds de exploitatie van de vervoersinstallaties. De verplichting om de exploitatie aan gekwalificeerd personeel toe te vertrouwen, kan dus niet los van de vervoersvergunning worden gecontroleerd. In het geval van wagens bestaan er twee onafhankelijke stelsels om de conformiteit van de wagen

⁴ Advies nr. A 2000/010-D, paragraaf 9, van 5 september 2000, over 'het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de toekenning van de vervoersvergunningen en de algemene verplichtingen van de houders ervan' gegeven met toepassing van artikel 4 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, gewijzigd door de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de gasmarkt en het fiscaal statuut van de elektriciteitsproducenten.

⁵ Advies nr. A 2000/009-D, paragraaf 4, van 6 juli 2000, over 'het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de algemene voorwaarden voor de levering van aardgas en de toekenning van de leveringsvergunningen' gegeven met toepassing van artikel 15/4, eerste lid, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen,

zelf (via de automobielinspectie) en de bekwaamheid van de chauffeur (via het rijbewijs) te controleren.

De CREG is van oordeel dat een dergelijke splitsing ook voor het vervoer door middel van leidingen aangewezen is en beveelt een wetswijziging aan om dit mogelijk te maken⁶. Dit is nodig omdat de vergunningen voor vervoersinstallaties altijd verbonden blijven met de installaties zelf⁷ en zekere gelijkenissen vertonen met bouwvergunningen, onder meer voor wat betreft de voorafgaande raadplegingen bij de toekenning van de vergunningen en bij hun wijzigingen. De vergunningen die zouden moeten ingesteld worden voor de exploitatie van de vervoersinstallaties volgen daarentegen een heel andere optiek. Zij moeten verbonden zijn aan de ondernemingen die deze activiteiten wensen te ontplooiën en vertonen zekere gelijkenissen met de erkenning van bouwondernemingen. De methodologie voor het toekennen en het controleren van beide soorten vergunningen is grondig verschillend. Deze twee vergunningen kunnen door verschillende ondernemingen en op aparte tijdstippen aangevraagd worden.

DE EERBIEDIGING VAN HET LEEFMILIEU

16. Artikel 15/1, eerste lid, 1^o, van de gaswet verwijst naar de verplichting om het leefmilieu te eerbiedigen of om de nodige maatregelen te nemen ter bescherming van het leefmilieu. De loutere verwijzing naar of de toepassing van de gewestelijke regelgeving maakt op zich geen bevoegdheidsoverschrijding uit. Het toezicht op de naleving van de regelgeving inzake leefmilieu kan echter slechts worden uitgeoefend door het bevoegde gewest⁸. Het is dus aangewezen om in deze materie een samenwerkingsakkoord te sluiten met de gewesten.

ingevoegd door de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de gasmarkt en het fiscaal statuut van de elektriciteitsproducenten.

⁶ Advies nr. A 2000/010-D, paragraaf 4, van 5 september 2000, over 'het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de toekenning van de vervoersvergunningen en de algemene verplichtingen van de houders ervan' gegeven met toepassing van artikel 4 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, gewijzigd door de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de gasmarkt en het fiscaal statuut van de elektriciteitsproducenten.

⁷ Wanneer de installatie van eigenaar verandert, wordt de vergunning verworven door de nieuwe eigenaar.

⁸ Arbitragehof, arrest nr. 57/95, 12 juli 1995. Zie in dit verband ook de rechtspraak van de Raad van State, o.m. R.v.St., arrest nr. 74.842, 30 juni 1998.

De CREG merkt op⁹ dat de verplichtingen in hoofde van de titularis van de vergunning inzake de bescherming van het leefmilieu voortvloeien uit andere wettelijke bepalingen dan deze opgenomen in de gaswet of de vergunning zelf. Door deze verplichtingen, die de titularis reeds op basis van andere wettelijke bepalingen zijn opgelegd, in de gaswet en in het ontwerp op te nemen, gaat de federale overheid aan de niet-naleving van deze andere wettelijke bepalingen een bijkomende sanctie verbinden, namelijk deze van de intrekking van de vergunning. Men kan zich echter de vraag stellen of de sancties voorzien door deze andere wettelijke bepalingen op zich niet reeds voldoende zijn. Ook is het de vraag of de federale overheid sancties kan verbinden aan de niet-naleving van gewestelijke normen inzake de bescherming van het leefmilieu. Dit zou immers impliceren dat een federale instantie, in casu de CREG en desgevallend ook de minister, de bevoegdheid zou hebben om te beslissen of deze gewestelijke normen al dan niet worden nageleefd. De CREG stelt zich de vraag of dit grondwettelijk mogelijk is. Indien dit mogelijk zou zijn, dan dient nog vastgesteld te worden wat er moet gebeuren bij eventuele verschillen in interpretatie tussen de bevoegde gewestelijke overheden en de CREG.

Om elke bevoegdheidsoverschrijding te vermijden, geeft de CREG er de voorkeur aan de gaswet te wijzigen teneinde de verwijzing naar de eerbiediging van het leefmilieu in artikel 15/1, eerste lid, 1°, te schrappen. Dit belet geenszins dat er op dat gebied samenwerkingsakkoorden met de gewesten worden gesloten. Integendeel, de CREG is van oordeel dat er moet gestreefd worden naar dergelijke samenwerkingsakkoorden omwille van de wederzijdse impact die het energiebeleid en de eerbiediging van het leefmilieu op elkaar hebben.

OPRICHTING VAN EEN FONDS VAN OPENBARE DIENST

17. De CREG moet ook de vergunninghouders wier vervoersvergunning verlopen is tot de orde kunnen roepen en zelfs in hun naam kunnen overgaan tot het ontmantelen van de vervoersinstallaties. Binnen het kader van de

⁹ Advies nr. A 2000/010-D, paragraaf 6, van 5 september 2000, over 'het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de toekenning van de vervoersvergunningen en de algemene verplichtingen van de houders ervan' gegeven met toepassing van het artikel 4 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, gewijzigd door de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de gasmarkt en het fiscaal statuut van de elektriciteitsproducenten.

vervoersvergunningen zal de ontmanteling zich beperken tot de operaties die toelaten de veiligheid te waarborgen. De CREG zou hiertoe over een fonds moeten beschikken dat haar de nodige financiële middelen biedt om deze opdracht naar behoren uit te voeren, ook wanneer een vergunninghouder failliet is gegaan.

Artikel 21, eerste lid, 3°, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, voorziet in de oprichting van een fonds van openbare dienst in de elektriciteitssector. De CREG stelt voor dat een wettelijk initiatief genomen wordt om een gelijkaardig fonds op te richten in de gassector¹⁰.

TERMIJNEN OPGELEGD AAN DE CREG

18. De CREG werd op de hoogte gebracht van de bedoeling van de regering om in de gaswet een artikel 15/14, § 2*bis*, op te nemen dat de overheid de mogelijkheid biedt om termijnen op te leggen waarbinnen de CREG haar adviezen moet uitbrengen. In dit geval beveelt de CREG de volgende formulering aan :

"In het geval van hoogdringendheid, met bijzondere redenen omkleed in het verzoek van de minister, geeft de commissie haar adviezen binnen een termijn van dertig werkdagen. Indien één of meer van de hypothesen bedoeld in artikel 23 de bijzondere redenen van hoogdringendheid uitmaken, kan de minister beslissen dat de commissie haar adviezen binnen een termijn van drie werkdagen moet uitbrengen. De motivatie vermeld in de aanvraag wordt overgenomen in de aanhef van het koninklijk besluit. Het advies van de commissie wordt bij de verslagen aan de Koning gevoegd."

Het voorstel om een nieuw lid toe te voegen aan artikel 15/14, § 2, van de gaswet beoogt de invoering van de mogelijkheid om termijnen op te leggen aan de CREG. Dit is in grote mate gebaseerd op de wetgeving die van toepassing is op de adviezen van de afdeling wetgeving van de Raad van State. Zo wordt er een systeem voorzien waarin de minister beslist of de CREG haar advies moet uitbrengen binnen een termijn van dertig of slechts van drie werkdagen. Het enige verschil ligt in het feit dat de termijn van dertig werkdagen aan de commissie kan worden opgelegd door de minister en dat dit niet moet gebeuren door de Ministerraad (cf. artikel 84, 1°, van de

¹⁰ Advies nr. A 2000/010-D, paragraaf 57, van 5 september 2000, over 'het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de toekenning van vervoersvergunningen en de algemene verplichtingen van de houders ervan' gegeven met toepassing van artikel 4 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, gewijzigd door de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de gasmarkt en het fiscaal statuut van de elektriciteitsproducenten.

gecoördineerde wetten op de Raad van State).

Men zou een ander systeem kunnen bedenken waarin de wet voorafgaandelijk de termijn bepaalt waarbinnen de CREG haar adviezen moet uitbrengen. Het zou echter om een rigide systeem gaan waarbinnen de CREG altijd wettelijk verplicht zou zijn om haar adviezen binnen de door de wet vastgestelde termijn uit te brengen. De termijn die de wetgever voorafgaandelijk zou bepalen, zou een gemiddelde zijn van de termijnen die normaal gezien noodzakelijk zijn om van de CREG een kwaliteitsadvies te bekomen. Dit zou betekenen dat deze termijn in sommige gevallen te lang zou zijn en in andere gevallen te kort. Om dit probleem te verhelpen, zou de wetgever aan de minister de bevoegdheid kunnen delegeren om af te wijken van de termijnen opgelegd door de wetgever. We kunnen ons echter afvragen welk het nut dan is van het bepalen van een algemene termijn waarbinnen de adviezen van de CREG in principe moeten worden uitgebracht. Bovendien zal de minister zijn beslissing om af te wijken van de wettelijke termijn steeds moeten motiveren en het lijkt niet evident om te argumenteren dat een advies niet onmiddellijk vereist is. Dit is echter niet het geval voor situaties van hoogdringendheid die steeds met redenen omkleed kunnen worden.

BEVOEGDHEDEN VAN DE BEMIDDELINGS- EN ARBITRAGEDIENST

De CREG stelt voor om artikel 15/17 van de gaswet te vervangen door de volgende bepaling:

"Art. 15/17. Op de bemiddelings- en arbitragedienst, ingericht in uitvoering van artikel 28 van de wet van 29 april 1999, kan een beroep worden gedaan voor geschillen betreffende activiteiten van vervoer en levering. Deze geschillen kunnen ondermeer betrekking hebben op de toegang tot de vervoersnetten of de upstream-installaties of op de toepassing van de gedragscode."

Het voorstel van de CREG is ingegeven door de bekommernis om de bevoegdheden te verruimen tot alle geschillen. De originele tekst van artikel 15/17 van de gaswet, zoals gewijzigd door artikel 15 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de gasmarkt en het fiscaal statuut van de elektriciteitsproducenten, beperkt de bevoegdheid van de op te richten bemiddelings- en arbitragedienst tot het behandelen van geschillen betreffende de toegang tot de vervoersnetten of de

upstream-installaties en betreffende de toepassing van de gedragscode.

Er bestaan echter een hele reeks geschillen die niet tot de bovenstaande categorieën van geschillen behoren. In precontractuele of contractuele relaties kunnen er immers talrijke problemen opduiken. Dergelijke geschillen zullen niet noodzakelijk specifiek zijn voor de sector. Dit is echter wel het geval voor de categorieën van geschillen opgesomd in de originele tekst.

Met het invoeren van artikel 15/17 heeft men geopteerd voor een buitengerechtelijke regeling van de geschillen. De noodzaak van een snelle afhandeling van dergelijke geschillen, vooral in de energiesector, was ongetwijfeld de grootste beweegreden voor de oprichting van deze bemiddelings- en arbitrage dienst. De behandeling van geschillen voor de gewone rechtbanken kan jaren aanslepen, terwijl deze termijnen dankzij bemiddeling en arbitrage aanzienlijk kunnen worden verkort. Een bijkomende reden is ongetwijfeld het specifieke karakter van de materie. Het gaat vaak om zeer technische materies, waarover experts-arbiters, die veelal bijzonder onderlegd zijn in de materie, veel sneller een oordeel kunnen vellen dan de gewone rechtbanken. Tenslotte biedt de door artikel 15/17 ingestelde procedure voor de afhandeling van geschillen het voordeel dat men gebruik kan maken van de expertise die aanwezig is binnen de CREG.

Het is onduidelijk waarom de bevoegdheden van de bemiddelings- en arbitrage dienst beperkt worden tot de voornoemde categorieën. Op die manier kan slechts een klein deel van de geschillen die zich in de sector kunnen voordoen, genieten van de voordelen van de bemiddeling en de arbitrage. Wanneer een geschil niet tot één van de drie voormelde categorieën behoort, moet het aan de gewone rechtbanken of aan een andere bemiddelings- of arbitrage-instelling worden voorgelegd, met alle nadelen vandien (traagheid, gebrek aan expertise,...). Bovendien zal de noodzakelijke classificatie van de geschillen (valt het geschil al of niet onder de categorieën opgesomd in artikel 15/17 ?) aanleiding geven tot allerlei problemen van interpretatie en onontvankelijkheid, hetgeen ongetwijfeld tot vertraging (al dan niet opzettelijk) zal leiden in de afhandeling van de geschillen. Dit druist in tegen de geest zelf van arbitrage, die een snelle afhandeling van geschillen beoogt door het omzeilen van procedurele hindernissen.

Er zijn talrijke redenen om te pleiten voor de verruiming van de bevoegdheden van

de bemiddelings- en arbitragedienst tot alle geschillen die betrekking hebben op de activiteiten van vervoer en van levering van gas. Dit zou toelaten om een snelle en efficiënte behandeling van eender welk geschil in verband met het vervoer of de levering van gas te verzekeren, hetgeen voor de sector van groot belang blijkt te zijn. Bovendien wordt een normale procedure daarom echter niet uitgesloten : beide partijen moeten immers overeenkomen om hun geschil aan de bemiddelings- en arbitragedienst van de CREG te onderwerpen. Ze zijn daartoe niet verplicht. Ze kunnen evengoed beslissen om de zaak voor een gewone rechtbank of zelfs voor een andere arbitrage-instelling te brengen.

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas :

François POSSEMIERS
Directeur

Jean-Paul PINON
Directeur

Christine VANDERVEEREN
Voorzitter